

Misdadigers het 'n groot ongunstige impak op mense se lewe en kan net so 'n groot impak op die graanbedryf hê as ons nie katvoet loop nie.

Gedurende 2021 was daar twee gevalle in Amerika waar graanopbergers se logistieke stelsels deur gyselware (*ransomware*) aangeval is. Gyselware is 'n program wat wetend of onwetend deur 'n werknemer afgelaai word. Die programmatuur wat 'n silokompleks se logistiek beheer, word sodoende oorgeneem. Die enigste manier waarop die wettige eienaar weer toegang kan kry, is om 'n groot losprys aan die misdadigers te betaal vir die kode wat die logistieke stelsel beheer.

Agbiz Grain het 'n veldtog begin om die graanbedryf hiervan bewus te maak.

Daar is egter ook ander vorme van misdaad in die graanbedryf wat toeneem wanneer graanprys hoog is. Dit is gewetenlose misdadigers wat voedsel steel om geld daaruit te maak.

Dit is in die belang van almal wat in die graanbedryf betrokke is, asook die verbruiker, om misdaad te bekamp. Andersins gaan eienaars van graan nie net regstreekse geldelike verliese ly nie, maar versekeringspremies gaan ook die toename in misdaad weerspieël. Misdaad verhoog die transaksiekoste in die totale waardeketting.

Die diefstal van graan begin tydens die groenmieliestadium en later die afstroop van stronke in landerye. Tydens stroop kan produsente se graan gedurende plaaslaai onderskep word. Misdadigers probeer leweringsrekeninge open of probeer om vragte teen bestaande

Skelms het hul oog op jou graan

Misdadigers kan op verskillende plekke in die graanwaardeketting toeslaan. Om jou graan veilig te hou, hanteer graanopbergers dit daarom soos jou bank jou geld hanteer.

leweringsrekeninge te lewer, hoewel hulle nie bewys van hul produksie-eenhede kan lewer nie. Graan word ook tydens die vervoer daarvan gesteel. Besendings graan word gekaap en bereik nooit hul eindbestemming nie.

Sindikate probeer selfs die graan uit die land smokkel. Die nuut gestigte grensbestuurs-gesag kan in kennis gestel word van gekaapte vragte om die uitvoer van gesteelde graan te bemoeilik.

Finansiële instellings is daarop toegespits om finansiële misdaad te bekamp en word streng gereguleer om aan hoë standaarde te voldoen. Banke konsentreer daarop om die beste kliënte te werf en vir die kliënte geriewe en produkte te skep waarmee hulle hul geld veilig kan bestuur. Kliënte deponeer hul spaargeld om dit later te onttrek of om betalings te maak.

Die verhandeling en opberging van graan word nie so streng gereguleer nie, maar opbergers pas van die beginsels toe. Produsente lewer hul graan in 'n silokompleks om later van die graan uit te laai om in geld om te skakel deur dit te verkoop om daarna inset- en ander diensverskaffers, werkers en ten laaste die finansier te betaal.

Finansiële instellings finansier nie net produsente wat graan produseer nie, maar verskaf ook kommoditeitsfinansiering van graan in opberging. Dieselfde redes waarom produsente en verwerkers banke gebruik om hul finansies veilig te bestuur, geld ook wanneer produsente en verwerkers hul graan ná 'n seisoen se arbeid veilig by 'n silokompleks opberg.

Silo-eienaars is onwrikbaar daarvoor dat die opbergers self moet kan besluit met wie hulle besigheid wil doen. Soos banke nie rekeninge open en deposito's ontvang van enige individu nie, ontvang die opberger nie graan van enigeen wat graan in sy besit het nie.

Opbergers stel met omsigtigheid vas of die verskaffer van graan – hetsy dit 'n produsent, plaaswerker of vervoerkontraakteur is – wettig is. Net so word met uitlaai geverifieer of die persoon wettig is. Daar word vasgestel of die entiteit wat 'n opberger nader, wel bestaan.

Dit is nie 'n voorvereiste dat die individu bewys moet lewer van 'n produksie-eenheid nie. Solank hy 'n folionommer het en voldoen aan wetgewing om 'n rekening te kan open, kan hy daarop graan lewer. Silo-eienaars kan nie die eienaarskap

van graan wat gelewer word, bevrageteken nie, maar wel die vragmotor, bestuurder en lidmaatskap verifieer saam met 'n leweringsinstruksiedokument.

Uitlaai-instruksies word teen die mandaat van die koper of meulenaar nagegaan. Individue wat met die nodige dokumente en uitlaai-instruksies by 'n silokompleks opdaag, word geverifieer. Misdadigers wat hulself as 'n wettige koper of vervoerkontraakteur van graan voordoen, onderskep soms die dokumente wat per e-pos aangestuur word oor die dag en datum wanneer graan uitgelaai moet word.

Slotsom: Graan en oliesade is duursame, hoogs verhandelbare kommoditeite. Net soos met kontant, moet daar stelsels wees om eienaars se belange te beskerm. Silo-eienaars en opbergers hanteer nie net 'n produsent se graan nie, maar maak seker dat graan veilig ingeneem, opgeberg en uitgelaai word.

Die waardetoevoeging om graan, wat 'n bederfbare produk is, veilig in opberging vir verhandeling later te hou, word nie altyd in ag geneem en waardeer nie. Dit gaan nie net oor opberging nie: Dit gaan ook daarvoor om 'n seisoen se harde werk veilig en uit die hande van misdadigers te hou.

Produsente oorweeg dit nie verniet om graan eers veilig op te berg nie, pleks daarvan om dit regstreeks van landerye na verwerkers weg te laai. Tydens strooptyd is daar nie altyd voldoende beheer om misdaad met plaaslaai te bekamp nie. **LBW**

Mnr. Wessel Lemmer is hoofbestuurder van Agbiz Grain.

BRONNE: Agbiz Grain, Absa, Market Realist